

## Список использованной литературы

- 1 [Электронный ресурс]. — Режим доступа: <http://med.by/content/ellibsci/BELMAPO/matvim.pdf>.  
 2 [Электронный ресурс]. — Режим доступа: <http://med.by/content/ellibsci/BELMAPO/matvosp.pdf>.  
 3 [Электронный ресурс]. — Режим доступа: <http://med.by/content/ellibsci/BELMAPO/matvsest.pdf>.

## ІНТЕРАКТИВНЕ НАВЧАННЯ ТА ІНДИВІДУАЛІЗАЦІЯ – СУЧАСНІ МОДЕЛІ ПЕДАГОГІЧНИХ ТЕХНОЛОГІЙ

*Мищенко І.В., Весніна Л.Е., Запорожець Т.М., Павленко Г.П., Соколенко В.М., Жукова М.Ю., Ткаченко О.В., Коковська О.В., Рудь М.В., Федотенкова Н.М.*

ВДНЗУ «Українська медична стоматологічна академія»

*Сучасне життя ставить нові вимоги до виховання і навчання молоді, зокрема майбутніх медичних працівників. Висловлюється думка, що в роботі зі студентами бажано приділяти більше уваги інтерактивним засобам навчання, які забезпечують максимально індивідуалізований підхід.*

*Ключові слова: педагогічна технологія, інтерактивні засоби навчання.*

Поняття «педагогічні технології» проникало в педагогічну науку кілька десятиліть. Слово «технологія» (від грец. «techne» – мистецтво, ремесло, наука + «logos» – поняття, вчення) значить «сукупність знань про засоби і шляхи проведення виробничих процесів») [8]. Педагогічна технологія – це конкретне, науково обґрунтоване, спеціальним чином організоване навчання для досягнення конкретної, реальної мети навчання, виховання та розвитку людини, яка навчається. Що значить науково обґрунтована технологія навчання? Це значить, що вона побудована на науковому аналізі діяльності студента, майбутнього спеціаліста, відборі тих якостей, знань, умінь і навичок, які будуть потрібні йому в професійній діяльності; аналізі й чіткому відборі навчальної інформації; аналізі засобів педагогічної комунікації; відборі форм і методів навчання, виховання і розвитку студентів; конкретизації діяльності викладача й студента.

Після наукового аналізу всього зазначеного вище йде етап розробки власне технології навчання на основі педагогічної системи. Далі йдуть перевірка розробленої технології в дослідному навчанні, її корекція, доповнення і зміни, якщо в цьому є необхідність, і лише потім – етап її реалізації в конкретних умовах навчання. Педагогічна технологія не є незмінною. Вона може вдосконалюватися або змінюватися залежно від змінних умов навчання.

У наш час, коли відбувається обмін студентами у вишах України, зокрема медичних, і навчаються багато іноземних студентів, важливими в здійсненні й управлінні навчальним процесом стають максимальна індивідуалізація навчання, гнучкість і партнерство між студентом і викладачем, урахування потреб і можливостей студента.

Другим важливим принципом можна вважати пріоритетність змістової та організаційної самостійності в пізнавальній діяльності студента [4]. Як відомо, частка самостійної роботи студента в загальному навчальному часі збільшена згідно із засадами Болонської системи навчання. Хоча слід підкреслити, що цей принцип має йти поряд із першим – самостійна робота студентів має бути осмисленою й індивідуально підібраною (навіть самим студентом за його інтересами, тому що відомо, що вищий ступінь уваги, так звана післядовільна увага, заснована саме на інтересі). Але слід зважати на те, що сучасний студент не може організувати свою самостійну роботу внаслідок нестачі часу, незасвоєних методів роботи з літературою, конспектування матеріалу, відсутності вмінь узагальнювати та використовувати засвоєні знання. І викладач має зважати на це і вчити студентів цьому.

Третій принцип – технологічність та інноваційність, тобто використання ефективних інноваційних технологій навчання і контролю засвоєння знань [2, 10]. Зазначимо, що комп'ютеризація освіти почалася в 1985 році, коли пройшла хвиля ліквідації комп'ютерної неграмотності викладачів [5].

Нарешті, четвертий принцип на сучасному етапі – це науковість і прогностичність – стійкий зв'язок змісту навчального матеріалу з практичною діяльністю лікарів-медиків. Саме розв'язування ситуаційних завдань кількох рівнів складності, акценти на кожному занятті щодо практичної значимості теми в подальшій професійній діяльності, розкриття міжпредметних зв'язків (так звана міжпредметна інтеграція) сприятимуть утіленню цього принципу в життя. Студенти мають розуміти свої перспективи, а також те, що конкуренція на ринку праці зростає, і це вимагає від них міцних теоретичних знань і глибоких практичних умінь, аби бути конкурентоспроможними, що зрештою сприятиме покращенню здоров'я населення.

На жаль, нервово-психологічний стан студентів переріс у валеологічну проблему [3], а навчання в ВНЗ узагалі розглядається вітчизняними та зарубіжними авторами як стресовий фактор [11], із яким пов'язана низка соматичних [7] і психоемоційних [6] проблем. І цей аспект, безумовно, потрібно враховувати професорсько-викладацькому складу медичних закладів, тому що студенти-медики не є винят-

ком серед загальної когорти студентів. Важливим напрямом вважається оцінювання психологічних чинників соціалізації студентів [1] з метою запобігання та корекції психологічних розладів. Тому заняття має розглядатися як процес, який нормується і вимірюється [9].

Натепер виділяють 3 моделі навчання: пасивну, активну й інтерактивну.

I. Пасивна передбачає односторонню передачу інформації від викладача до аудиторії – «монолог». Вона може бути застосована в ході мікролекції та лекції.

Мета: видати багато інформації за короткий проміжок часу, можливість передати інформацію великій аудиторії. Недолік: відсутній взаємозв'язок із аудиторією, студенти пасивні і тому немає можливостей контролю засвоєння інформації.

II. Активна – взаємозв'язок із аудиторією, контроль, метод зворотного зв'язку – «діалог». Мета - залучити студентів до запропонованої вчителем пізнавальної діяльності. Використовується у фронтальному опитуванні, бесіді, науковій дискусії. Переваги: високий рівень інформативності, опитування великої кількості студентів, високий відсоток засвоєння інформації, розширені можливості контролю знань, підвищена майстерність педагога (емоційність, інноваційність тощо). Недоліки: «працює» лише один напрям - «викладач-студент» без обміну інформації, студенти не можуть угадати, кого спитають, і перебувають у стані стресу (в країнах Заходу діє постійна перевірка – для себе, а не для викладача), можуть бути елементи незадоволення студента, якого не спитали.

III. Інтерактивна – пасивна+активна (є обмін інформацією не лише між викладачем і студентами, а і між студентами). Здійснюється полілог. Interaction – інтеракція – взаємодія, interactive – інтерактивний – здатний до взаємодії, діалогу. Види робіт: рольові ігри, мозковий штурм, дискусії, фронтальне опитування, круглі столи, дебати. Мета – створити комфортні умови навчання, в яких кожний студент відчуває свою успішність та інтелектуальну значимість, спроможність. Це нові типи взаємовідносин, в яких викладач виступає в ролі не організатора, а помічника, консультанта, фасилітатора (від англ. to facilitate – спрощувати, полегшувати). Цей абсолютно новий тип поведінки має переваги: вища активність студентів, викладач більше використовує свої організаційські здібності, активніші взаємовідносини між студентами. Виділяють 4 групи інтеракцій: парне навчання, при якому підвищені самоконтроль і елемент довіри; фронтальне навчання – «мікрофон» - кожний студент висловлює свою точку зору, «мозковий штурм» із неоднозначним рішенням); дискусія, яка має такі переваги: збільшений елемент пізнання, тому що має місце публічне обговорення спірних питань із неоднозначним вирішенням, а не одного питання, яке запропоноване або навіть нав'язане викладачем); помилки не виправляються з перших хвилин, мають бути вислухані всі студенти, а потім викладач дає «підказки», натякає на правильну відповідь: студент не боїться висловити свою точку зору і поводить себе вільніше, розкривається більше, студенти навчаються аргументувати свою точку зору. Імітаційні ігри – це засвоєння та закріплення навичок і вмінь. Інтеракція – навчання через досвід, штучно створені умови, які наближені до реальних (відмінність від активних засобів навчання і контролю). Ділові ігри – навчання через надання обов'язків. Найкраще сприятимуть формуванню професійної орієнтації студентів рольові ігри – оголення проблемних ситуацій та їх розв'язання.

Мету інтерактивних методів навчання і контролю можна сформулювати як створення умов для навчальної взаємодії студентів, отримання ними у співробітництві колективного інтелектуального продукту і відповідного досвіду пізнавальної діяльності.

Інтерактивні методи навчання і контролю мають низку позитивних моментів: розширення пізнавальних можливостей (ТЗН, дискусія, висновки); підвищений відсоток засвоєння знань (зокрема внаслідок нестандартності занять і підсиленої зацікавленості студентів завдяки цьому і постановці реальних проблемних ситуацій із життя); легкий контроль знань; партнерські взаємовідносини між студентами і викладачем, унаслідок чого зникає страх у студентів; індивідуалізація для обдарованих студентів. Піраміда засвоєння матеріалу студентами: 1) пасивний метод – лекція – 5%; 2) активні методи: читання – 10%, використання аудіо- та відеоматеріалів під час викладання – 20%, демонстрація – 30%; 3) інтерактивні: дискусійні групи – 50%, практика через діяльність – 75%, навчання інших або використання знань одразу ж – 90% засвоєння. Слід зазначити, що рефлексія або обговорення дає гарантований успіх та авансовану довіру до викладача з боку студентів.

**Висновки.** На сучасному етапі педагогіки позитивно вважається оптимальна гнучкість взаємодії студента з викладачем. Мають обов'язково враховуватися в проведенні як навчання, так і контролю, індивідуально-типологічні особливості студентів із намаганням максимального індивідуального підходу. Дуже важливим компонентом вважаємо створення максимально комфортних умов на занятті, щоб студент не боявся викладача, що сприятиме його розкриттю більшою мірою. Використовувати різні види робіт та їх комбінації залежно від теми заняття, контингенту, особливостей контакту з аудиторією, індивідуально-типологічних особливостей студентів тощо. Не проводити заняття однаково, «за шаблоном» у кожній групі, а максимально індивідуалізувати навчальний процес. Не забувати, що кожен викладач – це творець, а педагогіка – це мистецтво слухати своє серце, любити свій предмет і студентів.